

Tjänsteställe, handläggare

Kommunledningsförvaltningen

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

103 33 Stockholm

Epost; li.remissvar@regeringskansliet.se

li.fjr@regeringskansliet.se

Remissvar till delbetänkandet Jakt och fiske i renbetesland - SOU 2023:46

Övertorneå kommun anser att aspekter från utredningen om rennäringslagstiftningen behöver inkluderas för att få en helhetsbild av hur olika lagar och regler påverkar varandra och markanvändningen i renbetesland.

Förslaget i delbetänkandet har sin utgångspunkt i Girjasdomen vilken gäller specifikt för Girjas byområde. Utredningen anger att domen dock har prejudicerande verkan, vilket innebär att tillämpande myndigheter och domstolar ska hämta vägledning i domen vid sina prövningar av liknande fall. Kommitténs bedömning av rättsläget utgår därför från de rättsatser som Högsta domstolen har utvecklat och tillämpat i Girjasdomen.

Utredningskommittén fick ett tilläggsdirektiv av regeringen i maj i 2022 vilket även inkluderar en förlängd utredningstid för delbetänkandet till 31 augusti 2023. Det är det delbetänkandet som nu har gått ut på remiss. Renmarksutredningen fick i tilläggsdirektivet en förlängd tid för delbetänkande och att sammanhållen syn på flera intressen skulle tas med.

Förslaget (bilaga 3 i slutbetänkandet) som kommittén anser ha de starkaste skälen för sig, sett till hur olika legitima behov kan vägas samman inom vad som bedömts vara gällande rätt, redovisas med rubriken En rådighet över småviltsjakt och fiske hos samebyar med krav på en hänsynsfull utövning.

Utredningen beskriver också två förslag som kommittén inte valt att inte gå vidare med är ett som beskrivs som en Ovillkorad rådighet för samebyarna över jakt och fiske och det andra beskrivs som Fortsatt statlig upplåtelse av jakt och fiske.

Det nu presenterade förslaget innebär att på statens mark ovanför lappmarksgränsen och på renbetesfjällen får en sameby upplåta småviltsjakt och fiske inom samebyns område enligt vad som följer av lagen. Staten får inte upplåta småviltsjakt och fiske där. Upplåtelser ska vara skriftliga och förenliga med god vilt- och fiskevård.

Koncessions samebyarna i Tornedalen omfattas inte av kommitténs delbetänkande.

Förslaget innehåller en skiss på lagtext där det anges att samebyarna på statens mark får upplåta småviltsjakt och fiske. Samtidigt finns en hänsynsregel som ger allmänheten tillgång till jakten och fisket. Samebyarna får inte vägra att upplåta om det inte finns sakliga skäl för det. En högre tröskel (synnerliga skäl) för att vägra upplåtelse till personer som är ripinventerare eller sedan minst fem år är yrkesfiskare, fjällägenhetsinnehavare, fiskesamer eller fiskar/jagar med stöd av upplåtelser från Naturvårdsverket.

I förslaget anges att samebyarnas upplåtelser måste vara förenliga med god vilt- och fiskevård. En nämnd föreslås utöva tillsyn över upplåtelseerna. Förslaget till inriktning är en inskränkning i samebyarnas rättigheter, men bedöms vara förenligt med egendomsskyddet. Förslaget motiveras av angelägna allmänna intressen. Kommittén anser att förslaget är proportionerligt och inte diskriminerande.

Kommittén föreslår att länsstyrelserna ges möjlighet att delegera ansvar för upplåtelsen av jakt- och fiskerättigheter till föreningar med stark lokal förankring.

Dessa föreningar skulle bestå av lokala intressenter inom jakt och fiske, samebyar och det lokala näringslivet, som tillsammans skulle utforma ett system för upplåtelse av jakt- och fiskerättigheter som upplevs som rättvist.

Lagtexten som ligger som förslag beskrivs som en skiss och utredningen anger att den kan komma att justeras när en översyn av rennäringslagen är utförd.

I några delar föreslår kommittén förändringar redan i den tillfälliga regleringen i rennäringslagen. Dessa föreslås träda i kraft den 1 juli 2024. Kommittén föreslår ett

tillägg i rennäringslagens upplåtelseförbud så att det förtydligas att förbudet inte gäller för en sameby som enligt en dom som fått laga kraft (likt Girjas sameby) har bättre rätt än staten till upplåtelse

Rennäringslagen (1971:437) är den svenska speciallag som reglerar renskötselns bedrivande och interna organisering i Sverige. I rennäringslagen regleras renskötselrätten – den samiska rätten att använda mark och vatten till underhåll för sig och sina renar. För att hantera upplåtelsen för jakt och fiske behöver rennäringslagen ses över.

Sammanfattningsvis:

Övertorneå Kommun anser att markanvändningsfrågan måste analyseras i ett större perspektiv och ta hänsyn till olika markanspråk och intressegrupper. Utredningen behöver mer tid för att utreda konsekvenser.

Övertorneå kommun är negativa till kommitténs förslag till upplåtelsemodell och förespråkar att Länsstyrelserna, som offentlig aktör, fortsätter att hantera jakt- och fiskeupplåtelsen.

Övertorneå kommun ser positivt på förslag om lokal förvaltningsmodell men anser samtidigt att en sådan lösning behöver ytterligare utredning och belysning innan en lagstiftning kan genomföras.

.....
Tomas Mörtberg
Kommunstyrelsens ordförande i Övertorneå